

Projektas įvykdytas pagal sutartį Nr. GVP/PTS/1026

2010 m. rugsėjo 7 d.

PROJEKTO „JAUNIMO EKSPEDICIJA Į SIBIRĄ „ATMINK“ VEIKLOS IR FINANSINĖ ATASKAITA

Projekto vykdytojas: Marijos Dangun Ėmimo vienuolynas	
Įmonės kodas: 192060071	Telefonas: 8 5 275 0210
El. pašto adresas: ses.danguole@gmail.com	Internetinė svetainė: www.assumpta.lt
Iš www.aukok.lt prašyta suma projektui: 15 000,00 Lt	
Iš www.aukok.lt gauta suma projektui: 1 560,82 Lt	

INFORMACIJA APIE ORGANIZACIJĄ

Marijos Dangun Ėmimo seserų kongregacija (Religious of the Assumption) yra religinė bendruomenė. Kongregaciją įkūrė 1839 m. Marija Eugenija Milleret (šv. Jėzaus Marija Eugenija) Paryžiuje. Pasaulyje yra daugiau nei tūkstantis Asumpcion seserų. Lietuvoje bendruomenė su kardinolo Juozo Audrio Bačnio sutikimu įsikūrė 1993 m. Šiuo metu Lietuvoje gyvena ir dirba penkios seserys, taip pat su jomis bendradarbiauja nemažai pasauliečių. Seserų misija vykdoma jų namuose, kur gyvena dešimties studentų bendruomenė (tikslas – bendruomenės ir tarnystės patirtis vienerių metų projekte), seserys dirba pal. Jurgio Matulaičio parapijoje, pal. Jurgio Matulaičio socialiniame centre, integruotoje bendro ugdymo katalikiškos dvasios mokykloje „Versmė“, Vilniaus pedagoginio Universiteto Katalikų tikybos katedroje, Vilniaus Carite. Taip pat vykdo neformalią švietėjišką veiklą organizuodamos seminarus, stovyklas, piligrimines keliones, ugdymo savaitgalius vaikams ir jaunimui.

INFORMACIJA APIE PROJEKTĄ

Projekto tikslas:

Atsiminti, apmąstyti ir įamžinti Komijos respublikos kalėjimuose lietuvių tremtinių ir politinių kalinių istoriją, kaip dalį žmonijos kovų už laisvę ir taiką pasaulyje; o ta jaunimo sukaupta informacija ir patirtimi dalintis su visuomene, ją jautrinant istorijos suvokimui, taikai ir teisingumui. Tai jaunimo įnašas kuriant demokratiją, skatinant atvirumą ir pilietinį atsakingumą. Taip pat tai taikos ir solidarumo misija, kuri išreiškia nesmurtinį pasipriešinimą bet kokiam totalitariniam režimui. Materialiai išliekantis ekspedicijos tikslas yra Komijos respublikoje esančių kalinių ir tremtinių kapinių tvarkymas, memorialinių vietų įamžinimas, nepažymėtų kapinių aptvėrimas.

Projekto veiklos, eiga:

Jaunimo ekspedicija „*Atmink*“ į Rusijos Federacijos Komijos Respubliką vyko nuo 2010 m. liepos 26 d. iki rugpjūčio 13 d., ekspedicijoje dalyvavo 15 žmonių.

Ekspedicijos metu daugiausia dėmesio skyrėme GULAGO sistemos lageriuose kalėjusių lietuvių kapinių tvarkymui, susitikome su šiose vietose dar gyvenančiais lietuviais, „*Memorial*“ organizacijos, atsakingos už represijų aukų įamžinimą Rusijoje, atstovais. Kelionės metu norėjome ne tik geriau pažinti lietuvių tautos represijų istoriją ir prisidėti prie jos įamžinimo, bet kartu mąstyti apie neteisę šiuolaikiniame pasaulyje, ypač apie tas vietas, kur ir šiandien ribojama žodžio bei tikėjimo laisvė. Kelionės maršrutas ir istorinis kontekstas sudarė sąlygas ekspedicijos dalyviams įsitikinti, jog gėris negali kilti iš prievartos bei žmogaus laisvės ribojimo. Tai kartu buvo ir piligriminė kelionė – lagerių vietose buvo meldžiamasi, aukojamos šventosios Mišios (tarp ekspedicijos dalyvių buvo kunigas), dėkojama už šiose vietose kentėjusių žmonių drąsą ir ištikimybę laisvės idealams. Istorijos įvykiai buvo apmąstomi iš krikščioniškos perspektyvos.

Ekspedicijos metu reguliariai vyko grupės susitikimai, kuriuose ekspedicijos dalyviai dalinosi mintimis apie šį istorijos laikotarpį bei savo asmenines kelionės metu įgytas patirtis. Daugelis ekspedicijos dalyvių buvo nustebinti Rusijos žmonių geranoriškumu ir atvirumu. Kelionės metu sutikti rusai adekvačiai vertino Stalino laikų istorijos įvykius, visiškai nesistengdami jų pateisinti. Pokalbiai su vietiniais gyventojais padėjo geriau suvokti šalies realybę, žmonių pasaulėžiūrą ir mentalitetą.

Lankant lageriuose žuvusių politinių kalinių kapines susidarė įspūdis, jog šis istorijos etapas (kartu su lietuviybės pėdsakais) jau eina į užmarštį – kapinės baigia išnykti (tiek dėl nepakankamos

priežiūros, tiek dėl atšiaurių gamtos sąlygų – dažnai kapus reikėdavo tiesiog „atkovoti“ iš tundros), be to, stipriai mažėja gyvų istorijos liudytojų. Patys įsitikinome, jog norint pristabdyti kapinių nykimo procesą būtinos skubios valstybinio masto priemonės. Džiaugėmės, jog savo veikla galime bent simboliškai prisidėti prie istorinės atminties išsaugojimo. Ekspedicijos metu kapinių tvarkymas įgijo ir kitą prasmę – šiuo apsilankymu vietiniams gyventojams norėjome parodyti, kad lietuviai rūpinasi savo tėvynainių kapais, ir tokiu būdu nesudaryti prielaidų ketinimams naujai užlaidoti ar kitaip naikinti senąsias lietuvių kapines (pvz., vienos aplankytos kapinės Vorkutoje jau dalinai užstatytos pramoniniais pastatais).

Ekspedicijos metu daug diskutavome apie istoriją – jos vertinimą, interpretavimą, vieningą sampratą. Dalis grupės narių kelionės metu aiškiai suvokė visuotinio totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimo bei pasmerkimo svarbą (kaip nacizmo atveju). Mūsų pačių patirtis parodė, jog tai ypač svarbu „prarastajai“ kartai, ieškančiai istorinio teisingumo (tą akcentavo visi prieš kelionę ir jos metu sutikti tremtiniai ir politiniai kaliniai), taip pat ir jauniems žmonėms, ypač siekiant išvengti istorijos revizavimo ar naujo interpretavimo ateityje.

Ekspedicijos tvarkaraštis

	Diena	Svarbiausi dienotvarkės punktai
1.	07.26 (pirmadienis)	Traukinys Vilnius-Maskva
2.	07.27 (antradienis)	Maskva: susitikimas su Lietuvos ambasadoriumi Rusijoje.
3.	07.27-29 (trečiadienis)	Traukinys Maskva-Inta.
4.	07.29 (ketvirtadienis)	Kapinių prie Intos paukščių fabriko tvarkymas (1) ¹ ; Vostočnyj kapinių tvarkymas (2), Intos muziejaus lankymas.
5.	07.30 (penktadienis)	Kožymas: kapinių tvarkymas (3), stovyklavietės buvusio lagerio vietoje apžiūrėjimas.
6.	07.31 (šeštadienis)	Vorkuta: Oktyabrskij gyvenvietės lankymas; Severnyj miestelio kapinių tvarkymas (4); Senoji Vorkuta; kapinių tundroje tvarkymas (5).
7.	08.01 (sekmadienis)	1953 m. Vorkutos sukilimo minėjimas 29 šachtos lagerio sukilimo kapinėse; kapinių tvarkymas (6); šv. Mišios sukilėlių sušaudymo vietoje; susitikimas su „Memorial“ atstovu.
8.	08.02 (pirmadienis)	Senoji Vorkuta: persiuntimo punkto ir lenkų paminklo apžiūrėjimas.
9.	08.03 (antradienis)	Kelionė traukiniu į Šiaurės Uralą (link Labytnangi (<i>Salechard sritis</i>), 106 km. už Poliarnos), pakeliui – trumpi sustojimai Čiumoje ir Seidoje – lagerių vietose.
10.	08.04 (trečiadienis)	Žygis Uralo kalnuose – buvusioje lagerių zonoje.
11.	08.05 (ketvirtadienis)	Kelionė traukiniu į Pečiorą.
12.	08.06 (penktadienis)	НИБ (NIB) kapinės; Kedrovij Šor: susitikimas su seniūnu ir lietuve moterimi; moterų ir vaikų lagerio kapaviečių apžiūrėjimas.
13.	08.07 (šeštadienis)	Kelionė iš Konec Bor į Andronovą; Andronovo kapinių tvarkymas (7).
14.	08.08 (sekmadienis)	Pečiora: miesto, cerkvės ir vienuolyno apžiūrėjimas.
15.	08.09 (pirmadienis)	Kadžeromas: Dozmer kapinių tvarkymas (8), susitikimas su lietuviu Petru; Kadžeromo kapinių lankymas; kelionė traukiniu į Ukhtą.
16.	08.10 (antradienis)	Šv. Mišios Ukhtoje prie paminklo represijų aukoms, miesto apžiūrėjimas, ekspedicijos tęstinumo numatymas.
17.	08.11 (trečiadienis)	Traukinys Ukhta-Maskva.
18.	08.12 (ketvirtadienis)	Traukinys Maskva-Vilnius.
19.	08.13 (penktadienis)	Atvykimas į Vilnių.

¹ Skliaustuose nurodomas ekspedicijos dalyvių sutvarkytų kapinių skaičius.

Kelionės metu įgyta patirtimi ir asmeninėmis įžvalgomis apsisprendėme dalintis su visuomene. Šiuo metu yra rengiamas planas, kuriame numatoma ekspedicijos dalyvių tolesnė veikla – planuojame organizuoti viešus ekspedicijos pristatymus, vizitus į mokyklas, parapijas, užtikrinti informacijos sklaidą spaudoje bei internete, taip pat numatoma surengti foto parodą bei inicijuoti trumpo edukacinio pobūdžio video filmo, skirto mokykloms, sukūrimą (ekspedicija buvo įamžinta profesionalia vaizdo kamera). Šiomis iniciatyvomis norime prisidėti prie lietuvių ir visų kitų tautų represijų lageriuose ir tremtyse atminimo bei skatinti gilesnį istorijos suvokimą (ypač tarp jaunų žmonių). Taip pat svarstomos galimybės ateityje organizuoti panašaus pobūdžio ekspediciją, kurioje dalyvautų jaunimas iš kitų – ypač Vakarų Europos – šalių.

Ši ekspedicija buvo unikali proga prisiliesti prie gyvos lietuvių tautos istorijos, giliau nagrinėti tautiškumo, kankinystės ir patriotizmo temas bei asmeniškai įsipareigoti prisidėti prie taikos ir teisingumo kūrimo savo aplinkoje. Be to, tokiu būdu simboliškai prisidėjome prie šiemet vykstančių Lietuvos istorijai ypač svarbių įvykių – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio bei tremčių pradžios 70-mečio – minėjimo.

Projekto biudžetas:

	<i>Planuota išleisti, Lt</i>	<i>Išleista, Lt</i>	<i>Išlaidas įrodantys dokumentai</i>
I. Personalo kaštai	-	-	
II. Materialių daiktų įsigijimas/nuoma	-	-	
III. Organizacinės išlaidos	-	-	
IV. Kitos išlaidos – Kapinių tvarkymas ir memorialinių vietų pažymėjimas	15 000	1 582	
<i>Kelionė į Pečiorą ir Andronovą</i>		979	Bilietai
<i>Vienos nakties apgyvendinimas Vorkutoje</i>		420	Kasos orderis
<i>Reikalingos priemonės darbų atlikimui: drėgmę sulaikantys dažai, vinys, plaktukai, pjūklai, impregnavimas, rūdžių valiklis ir kt.</i>		183	Čekiai
Iš viso:	15 000	1 582	

Projekto rezultatai:

Kelionės maršrutas traukiniais apėmė beveik 6500 kilometrų po Rusiją (didžioji dalis – Komijos Respublikoje): Maskva – Inta (tvarkėme dvi kapines, kuriose palaidoti iš Lietuvos išvežti politiniai kaliniai) – Kožymas (tvarkėme vienerias kapines) – Vorkuta (tvarkėme trejas kapines, kartu su vietos bendruomene dalyvavome 1953 m. Vorkutoje vykusio 29-osios šachtos sukilimo minėjime, susitikome su Aleksandru Kolmykovu iš „Memorial“ organizacijos) – Šiaurės Uralas (kopėme į Uralo kalnus) – Pečiora (tvarkėme vienerias kapines, susitikome su lietuve Marcele, garlaiviu vyko tvarkyti Andronovo kapinių) – Kadžeromas (tvarkėme vienerias kapines, susitikome su lietuviu Petru) – Ukhta – Maskva. Ekspedicijos metu ypatingą dėmesį skyrėme taigoje esančių Andronovo kapinių, kuriose palaidoti vien lietuvių tautybės politiniai kaliniai, tvarkymui (kapines aptvėrėme medine tvora), tokiu būdu norėdami labai konkrečiai prisidėti prie istorinės atminties išsaugojimo ir įamžinimo. Ekspedicijoje sutvarkėme aštuonias kapines, vienas iš jų – aptvėrėme medine tvora.

Kitas, nemažiau svarbus nors materialiai neapčiuopiamas projekto rezultatas – tai liudijimas vietiniams aplankytojų miestų ir kaimelių gyventojams, kad ten palaidotos represijų aukos nėra pamirštos ir jų istorinė atmintis toliau saugoma.

Dabar šio projekto pristatymai yra tolimesnis Lietuvos visuomenės jautrinimas tremčių, represijų tema. Projekto dalyviai ekspedicijoje galėjo betarpiškai prisiliesti prie Lietuvos istorijos, reflektuoti buvusios sovietų sąjungos totalitaristinio režimo pasekmes.

Keletas ekspedicijos akimirkų:

Dozmer Kapinės ir susitikimas su Kadžerome gyvenančiu lietuviu Petru:

Kelionė per tundrą Vorkutoje:

Daugiau informacijos ir nuotraukų galite rasti čia:

http://www.budas.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=702%3Amaeikikio-lydimas-piligrim-ekspedicija-komi-respublikoje&Itemid=53#

<http://www.facebook.com/pages/Ekspedicija-Atmink/474694950009>

<http://www.assumpta.lt/>

<http://picasaweb.google.com/linge.mindaugas>

<http://www.delfi.lt/news/daily/education/tremtinio-duonos-ragave-jaunuoliai-isvyko-i-ekspedicija-atmink.d?id=34875109>

<http://www.lemtissibiras.lt/>

PATVIRTINIMAS

Tvirtinu, kad ataskaitoje ir faktinės išlaidas pagrindžiančiuose finansiniuose dokumentuose pateikta informacija yra tiksli ir teisinga, ir sutinku, kad ji būtų viešai skelbiama.

Organizacijos vadovas

A.V.

Beatriz Mengs _____